

- пенсійне забезпечення.
- Решта цивільних заручників, незалежно від участі в спротиві чи активну громадянську позицію в окупації, мають право на:
- 50 тисяч грн одноразово,
 - медичну, психологічну та реабілітаційну допомогу,
 - первинну правничу допомогу,
 - тимчасове житло.

Життя "в оренді" та бюрократія кожні 90 днів

Для 85% звільнених житло — це головна проблема, адже їхні домівки залишилися в окупації. Держава гарантує тимчасовий дах над головою, але чіткого механізму немає. Колишні бранці змушені ставати в загальну чергу як ВПО.

Показовим є приклад Віри Бірюк: жінка має кожні три місяці збирати "листи підтримки" від різних інстанцій, щоб їй дозволили залишитися в центрі соціальної допомоги ще на 90 днів. Такий стан "підвішеності" заважає знайти роботу чи розпочати тривалу реабілітацію.

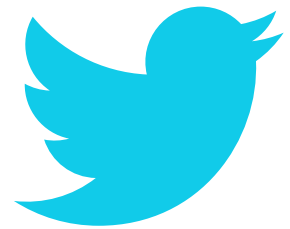
Відновити паспорт легко, але підтвердити фах — майже неможливо. Юрій Шаповалов, лікар із 30-річним стажем, не може повернутися до медицини, бо його диплом залишився в Донецьку, а архіви не вивезені. Більше того, Пенсійний фонд вимагає від людей, які роками були в полоні, приводити двох свідків із трудовими книжками для підтвердження стажу до 2001 року.

Ще абсурднішою виглядає ситуація з Валерієм Матюшенком: йому нарахували 30 тисяч гривень штрафів від податкової за ФОП, який він не міг закрити, бо сидів у "Ізоляції", а в ТЦК зажадали 17 тисяч гривень штрафу за втрачений військовий квиток.

Читайте також: **У російському полоні понад 2000 мирних українців. Про те, як їх викрадають і які шанси повернути їх додому**

Ринок праці

Звільнені цивільні стикаються з прихованою дискримінацією. Роботодавці часто бояться брати на роботу людей після полону, не знаючи, як з ними спілкуватися, або підозріло запитують: "Де ви були з 2022 року?". Вірі Бірюк, маючи диплом флориста та майстра манікюру, запропонували лише вакансію прибиральниці з 12-годинним графіком.

Віра Бірюк на мітингу на підтримку бранок Кремля у червні 2025 року

Під час пошуку роботи прийшло розуміння, каже жінка, що важко перебувати серед людей. І потрібно більше часу на адаптацію та психологічне відновлення.

Зараз Віра Бірюк співпрацює з ГО «Нумо, сестри!» – спільноті підтримки жінок, які пройшли через російський полон. Але це робота скоріше волонтерська.

Правозахисники та колишні заручники одностайні: державі потрібна єдина інституція, яка б здійснювала повний супровід кожного звільненого. Наразі підтримка розпорошена між Мінсоцполітики, Офісом Омбудсмена та місцевими владами. Бранці отримують лише флаєри з телефонами, але потребують персонального "кейс-менеджера", який би допомагав розв'язувати вузли з податковою, пенсіями та судовими експертизами.

Як зазначає Анастасія Пантелеєва з **МІПЛ**, держава має бачити в цих людях ресурс, а не проблему. Для цього потрібна не "ситуативна допомога", а державна політика, де колишній бранець перестає бути невидимим для системи.

Всі троє опитаних Донбас Реалії колишніх бранців кажуть, що після звільнення їм не вистачало представника держави – людини, яка буде їх тривалий час супроводжувати, знатиме конкретні потреби конкретного бранця, до якої можна поставити усі важливі питання, і вона надасть алгоритм дій, «підтягне» потрібних фахівців, з'ясує важливі моменти.

Читайте також: **"Кожен звільнений цивільний – це свідок злочинів Росії, і тому вона їх не віддає"**

Юрій Шаповалов пригадує, що під час великого обміну цивільних не знайшлося навіть одного супроводжувачого на всіх.

«Координувати всі питання доручили тим лікарям, у яких в палаті ми перебували. Це, може, не зовсім вірно. Ми були в цій лікарні, в відділенні вузькоспеціалізованої хірургії, де працюють кваліфіковані лікарі. Ніхто не звільнив їх від роботи, якою вони займалися. Вони вели себе коректно, але відчувалося, що ми їм як додаткове навантаження. Їм доручили ще і супроводжувати процес відновлення наших документів», – розповідає він.

Всі троє опитаних Донбас Реалії колишніх бранців кажуть, що після звільнення їм не вистачало представника держави – людини, яка буде їх тривалий час супроводжувати, знатиме конкретні потреби конкретного бранця, до якої можна поставити усі важливі питання, і вона надасть алгоритм дій, «підтягне» потрібних фахівців, з'ясує важливі моменти.

Юрій Шаповалов пригадує, що під час великого обміну цивільних не знайшлося навіть одного супроводжувачого на всіх.

«Координувати всі питання доручили тим лікарям, у яких в палаті ми перебували. Це, може, не зовсім вірно. Ми були в цій лікарні, в відділенні вузькоспеціалізованої хірургії, де працюють кваліфіковані лікарі. Ніхто не звільнив їх від роботи, якою вони займалися. Вони вели себе коректно, але відчувалося, що ми їм як додаткове навантаження. Їм доручили ще і супроводжувати процес відновлення наших документів», – розповідає він.

«Ну, як вони алгоритм пропишуть, як немає одного відповідального? Плюс цей алгоритм змінюється, від реалій. Інституції ж однієї немає», – пояснює Анастасія Пантелеєва

Така інституція могла би стати єдиним центром ухвалення рішень і могла б покривати потреби людей швидше і якісніше. Саме за створення такої інституції виступають правозахисники, каже Анастасія Пантелеєва. Ця інституція і могла би мати і функцію представника держави. Наприклад, однієї особи на кількох звільнених. А в ідеалі на одного.

«Могли б контактувати по кожній особі зі звільнених і швидше їх спрямовувати – ви можете тільки через суд, ви маєте туди піти, тут ми вам допоможемо так, а тут винятково допоможемо. Але інституції немає, люди ходять, ходять, туди, туди. І кожен їм щось своє говорить. А фактично ніхто не відповідальний конкретно», – роз'яснює правозахисниця.

Читайте також: **Про обміни військовополоненими**

Ця ж інституція могла би і створити роз'яснення для всіх установ, куди звертаються звільнені бранці, щоб полегшити контакт і швидко вирішувати складні питання.

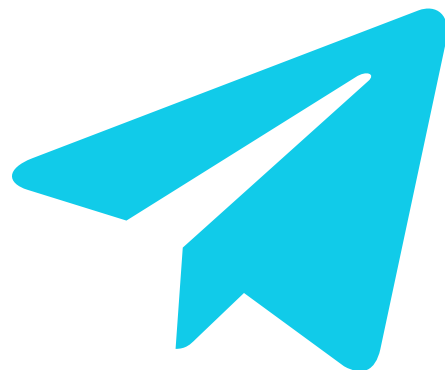
«Великі обміни дають нам і радість, і привід задуматись, і я реально вже бачу, як держава задумується. Це дуже видно, тому що постійно приходять запрошення на нашу організацію, на колег, яких ми бачимо. Офіс омбудсмена активно запитує: як ви вважаєте, що ви бачите? Поділіться», – каже Анастасія Пантелеєва.

Зі слів правозахисниці, від обміну до обміну держава все ж вчиться, набуває досвіду і поступово вдосконалює свою роботу зі звільненими цивільними.

Наталія Неделько, опубліковано у виданні Донбас.Реалії

Читайте також:

- **Головною загрозою для активістів в Україні залишаються правоохоронні органи та місцева влада**
- **Українські полонені звинувачують Червоний Хрест у бездіяльності**
- **Верховна Рада України ухвалила постанову про непохитність держполітики щодо деокупації Криму**
- **Український Омбудсман вимагає від Міжнародного комітету Червоного Хреста публічних заяв про те, що Росія не надає гарантій безпеки**
- **Як улаштовані в'язниці, в яких російські спецслужби тримають мирних українців, захоплених на окупованих територіях**

- **Злочини російських окупантів: Викрадення дітей, затримання і тортури**

[Share 0](#)

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

ВІДЕО

Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com